

Univerzitet u Sarajevu
n.r. rektora Muharema Avdispahića
Obala Kulina bana 7/II
BiH - 71000 Sarajevo

Email: kabinet.rektora@unsa.ba
Tel/fax: +387 33 22 63 79

Sarajevo Open Centre
Sarajevski otvoreni centar
Čekaluša 12
BiH - 71000 Sarajevo

Email: office@soc.ba
Tel/fax: +387 33 200037

[dopis sadrži ukupno 3 stranice]

Broj protokola:

23.01.2015.

PREDMET: *Zahtjev za donošenjem propisa i akata kojim bi se rodno osjetljiv jezik uveo u službenu komunikaciju na svim fakultetima Univerziteta u Sarajevu, kao i institucijama koje su pod ingerencijom Rektorata.*

Nakon što je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine krajem 2014. godine objavila priručnik *Upotreba rodno osjetljivog jezika u Parlamentarnoj skupštini BiH* (Dostupno na <https://www.parlament.ba>) pozivamo Rektorat Univerziteta u Sarajevu da donese sličan akt i na taj način podstakne sve zaposlene da u službenoj komunikaciji koriste rodno osjetljiv jezik.

Korištenje rodno osjetljivog jezika u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine pokrenula je poslanica Ismeta Dervoz, a podržala Komisija za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Predstavničkog doma. U sklopu inicijative, pokrenute su izmjene i dopune Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama BiH, kao i poslovnika Predstavničkog doma PSBiH i Doma naroda PSBiH. Na taj način ostvareni su svi preduslovi da se u potpunosti počne primjenjivati princip nediskriminacije po osnovu spola garantiran Zakonom o ravnopravnosti spolova i Zakonom o zabrani diskriminacije.

Pozitivne recenzije na priručnik *Upotreba rodno osjetljivog jezika u Parlamentarnoj skupštini BiH* potpisali su doc. dr. Biljana Panić-Babić sa Filološkog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci, kao i profesori Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, i to: prof. dr. Senahid Halilović, dr. Josip Baotić, profesor emeritus, a sociokulturne osvrte na važnost poštivanja rodne ravnopravnosti u jeziku dali su prof. dr. Enver Kazaz i doc. dr. Nenad Veličković.

Osim toga, Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u BiH garantira se zaštita od diskriminacije putem spola, i to članovima 2., 4. i 25.

Na osnovu svega navedenog, smatramo da Univerzitet u Sarajevu treba učiniti sljedeće korake:

1. promijeniti Statut Univerziteta u Sarajevu, i to član 2.: "Terminološko korištenje muškog ili ženskog roda u ovom statutu podrazumijeva uključivanje oba roda." Umjesto toga, navesti: "Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u ovom statutu bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene, s tim da se prvi put uvijek navode uporedo oblici i muškog i ženskog roda."
2. izmijeniti web-stranicu <http://unsa.ba> tako da se žene koje obavljaju neke funkcije u Rektoratu ili u Senatu dosljedno potpisuju u ženskom rodu. Dakle, kao što je prof. dr. Zehra Kreho prorektorica za

oblast nastave i studentska pitanja (na podstranici Rektorat) ili dr. Jasna Bošnjović, rukovoditeljica Službe za međunarodnu saradnju; tako da bude: prorektorica Zehra Kreho među članovima i članicama Senata; Jasmina Isović, šefica kabineta rektora; Zehra Drkenda, poslovna sekretarka itd.

3. usvojiti *Uputu o upotrebi rodno osjetljivog jezika* po uzoru na Priručnik Parlamentarne Skupštine te ga objaviti na web-stranici i uputiti članicama UNSA, fakultetima, institutima, akademijama i ostalim članicama na usvajanje.

Nadamo se da će Rektorat Univerziteta u Sarajevu prepoznati važnost uklanjanja diskriminacije putem jezika kojom se žene i njihov rad sakrivaju i «podrazumijevaju» te da će nam dati podršku za upućivanje inicijative Ministarstvu civilnih poslova BiH da pokrenu izmjene Pravilnika o korištenju akademskih titula, te sticanju naučnih zvanja.

Pismo potpisuju:

Udruženja:

Udruženje za jezik i kulturu Lingvisti, www.lingvisti.ba

Sarajevski otvoreni centar, www.soc.ba

Dodatak

Iz recenzija:

Važno je istaknuti da su svi prijedlozi već ovjereni u praksi bosanskog, hrvatskog ili srpskog jezika, da ih uglavnom sadrže i pojedini normativni priručnici, a ono što se predlaže kao novo (npr. za rukovodeću funkciju u PSBiH oblik *sekretarka* umjesto *sekretarica*, jer je drugi oblik opterećen negativnim prizvukom budući da se dosad koristio samo za osobu koja obavlja administrativne poslove) u skladu je s tvorbenim modelima našeg jezika. Također je prihvatljivo kandidirati riječi *operaterka*, *predsjedavajuća* i *revizorka* u javnom jeziku, iako one nisu navedene u prvom izdanju *Rječnika bosanskoga jezika*.

Prof. dr. Senahid Halilović Univerzitet u Sarajevu

Na najneposredniji način otklanja prepreke ostvarivanju spolne ravnopravnosti u jeziku u jednoj oblasti društvenog života nudeći gotova rješenja, ali ne ostaje samo na tome, nego podsjeća na zakonske obaveze, istina posredno iskazane, da se taj vid ravnopravnosti jezičkim sredstvima prenese i na ostale sfere života.

Dr. Josip Baotić, profesor emeritus Univerziteta u Sarajevu

Богатство нашег језика управо то и омогућава – остваривање коректности на родној основи путем језика, а уз то постиже се и језичка прецизност и самим тим боља комуникација. На новонасталу ситуацију (већег присуства жена у јавној сфери) прво је одреаговала говорна пракса што је и логично, јер је језик везан за друштвену стварност која се у њему рефлектује. За њом, премда испочетка врло скромно а касније све више, услиједили су медији како штампани тако и електронски, а напосљетку и телевизија. Ипак, не можемо а да не констатујемо, један дио медијских кућа и даље не практикује употребу родно диференцираног израза. Међутим, генерално гледано у првој деценији (и нешто више) 21. вијека учињен је значајан позитиван помак на цијелом простору БиХ на том плану.

Доц. др Биљана Бабић Универзитет у Бањој Луци

Muška rodna moć je u bosanskohercegovačkom društvenom kontekstu i transkulturalna, transetnička, transideološka, transreligijska, baš kao što je transvremena u svojoj esencijalističkoj zasnovanosti. Tim su oba dokumenta dragocjeniji, a kad se ima u vidu njihova izrazito dobra znanstvena zasnovanost i odlična postavljena inovativnost u području tvorbe nove leksike, za nadati se da će oni omogućiti demaskulinizaciju institucionalnog jezika i svih praksi unutar pomenute institucije. Za nadati se također da će u skladu sa procesom tzv. evropeizacije i druge institucije političkog i društvenog sistema BiH učiniti isti napor kao Parlament BiH, a to ne treba shvatiti isključivo kao njihovu zakonsku obavezu preuzimanja pravnih normi EU, nego kao napor za novom vrstom humanizacije društvenog polja.

Prof. dr. Enver Kazaz, Univerzitet u Sarajevu

Navika da muškim rodnom označavamo i žene loša je navika. Ona je sticana vijekovima u društvu muške vidljivosti i ženske nevidljivosti. Imala je alibi u javnom prostoru u kom su muškarci govorili, radili i odlučivali. I danas se čini opravdanom, ali njeni advokati nemaju druge argumente osim inercije.

Doc. dr. Nenad Veličković, Univerzitet u Sarajevu